

SATSA PÅ SJÖFART

Foto: Wallenius Marine

Med världen som arbetsplats

Vill du jobba i en internationell miljö? Tycker du om att samarbeta? Är du beredd att ta ansvar? I så fall är sjöfartsnäringen branschen för dig. Sjöfarten är en av världens mest globala näringar och erbjuder en rad spännande arbetsuppgifter, både till sjöss och i land.

Via haven förbinds länder och människor. Färjor transporterar passagerare och bilar, lastfartyg fraktar varor och den växande kryssningstrafiken erbjuder avkopplande ombordsemestrar med hög servicenivå. För världshandeln är sjöfarten helt avgörande och det gäller även Sverige. Vi har Europas längsta kust och nästan all vår export och import går på köl.

Sjöfarten erbjuder en rad spännande arbetsuppgifter. Branschen består egentligen av flera näringar, men kärnan utgörs av rederierna och deras fartyg, hamnar och varv. Ett fartyg byggs, drivs, försäkras, finansieras, köps och säljs på en internationell marknad där försättningarna många gånger är lika, oberoende vilken flagga fartyget för tillfället seglar under.

Det innebär att arbetsuppgifterna för de flesta inom sjöfarten är desamma oavsett om man arbetar i Göteborg, Riga, New York, Hongkong eller någon annanstans i världen.

Sjöfartsklustret i Sverige sysselsätter ungefär 220 000 personer. Dessa arbetar med vitt skilda saker i olika befattningar. Ombord finns allt från befälhavare, sjöingenjörer, matroser och motormän

till städare, servitörer och kockar. På landsidan behövs tekniker, ekonomer, jurister, beteendevetare och många andra. Men oavsett var inom sjöfarten man arbetar är goda språkkunskaper meriterande och ofta nödvändiga.

När du utbildar dig till ett sjöyrke är det mer än ett yrkesval. Det är också att välja en livsstil, framför allt för dig som ska jobba till sjöss. Som sjöman är du på ständig resa. Vädrets makter har lika stor inverkan på din arbetsmiljö som statsmakter och myndigheter. Du arbetar i team som tillsammans måste lösa de problem och situationer som kan uppkomma ombord, många gånger utan hjälp utifrån. Att jobba

till sjöss är ta ansvar och initiativ, fatta beslut och agera. Du arbetar lika ofta med avancerad teknik som med eller mot naturkrafterna.

DU ARBETAR LIKA OFTA MED AVANCERAD TEKNIK SOM MED ELLER MOT NATURKRAFTERNA.

Sjöfarten är en bransch med gamla anor och rik historia, men det är också en näring med framtiden för sig. Den sjöburna handeln spås fortsätta öka och på våra högskolor och rederier bedrivs en rad spännande projekt för att ligga i framkant i utvecklingen och hitta ny miljöteknik och effektivare fartygsdesign.

Svensk sjöfart utmärks av hög kompetens. Våra sjömän har mycket gott internationellt renommé och svenska rederier tillhör de främsta i världen inom miljötänkande, säkerhet och arbetsmiljö. För att branschen ska kunna behålla sin framträdande position och fortsätta utvecklas krävs att kompetens och management stannar i landet. Lika viktigt är det att sjöfarten kan knyta duktiga och framtidsinriktade medarbetare till sig.

Med den här broschyren hoppas vi kunna väcka ditt intresse för det som vi tycker är världens mest spännande, internationella och samtidigt naturnära näring – sjöfart.

Vem gör vad ombord?

En fartygsbesättnings främsta uppgift är att se till att fartyget förs från en hamn till en annan på ett sätt som är säkert för de ombordvarande, lasten, miljön och omgivningen. Ett fartyg är indelat i tre olika avdelningar; däck, maskin och intendentur.

DÄCK

(Nautiska avdelningen)

Befälhavare

Högst ansvarig ombord.

Överstyrman

Chef för nautiska avdelningen. Ansvarar för lastning och lossning.

Andrestyrman

Går vakt och navigerar fartyget tillsammans med överstyrman.

Matros

Hjälper till vid förtöjning, lastning och lossning. Utför underhållsarbete på däck.

MASKIN

(Tekniska avdelningen)

Teknisk chef

Chef för tekniska avdelningen.

Förste fartygsingenjör

Arbetsledare för personalen inom tekniska avdelningen.

Andre fartygsingenjör

Ansvarar för dagliga driftsrutiner ombord.

Motorman

Utför reparationer och underhåll inom tekniska avdelningen.

INTENDENTUR

(Kök och ombordservice)*

Kocksteward

Ansvarar för mathållning, tvätt och städning ombord.

Mässpersional

Hjälper kocksteward.

*) Ombord på passagerarfartyg finns ytterligare befattningar såsom intendent, restaurang, hotell-, och butikschef samt underställd personal inom de olika avdelningarna.

Fartygstyper

Det finns många olika fartygstyper som är anpassade efter last, arbetsuppgifter och var de opererar.

Bulkfartyg

Bulklast betyder att lasten transporteras löst i lastrummet. Vanliga bulklaster är spannmål, malm och kol.

Roro-fartyg

Ro-ro är en förkortning för roll on/roll off, vilket innebär att fartyget tar last som kan rullas ombord antingen för egen maskin eller med hjälp av truckar.

Tankfartyg

Tankfartyg transporterar flytande last i stora tankar. Lasten kan vara olja, bensen, gas och flytande kemikalier.

Containerfartyg

Containerfartyg är anpassade för att transportera containers som kan

innehålla allt från mat till kläder, papper och hemelektronik.

Färjor, passagerar- och kryssningsfartyg

Färjor är fartyg som transporterar passagerare och bilar mellan två eller flera hamnar. Ibland kombineras resan med kryssnings- och konferensverksamhet.

Specialfartyg

- Isbrytare bryter is så att andra fartyg har lättare att komma fram.
- Bogserbåtar bogserar andra fartyg in och ut ur hamnar.
- Supply-fartyg förser andra fartyg och plattformar med utrustning m.m.
- Bunkerfartyg förser fartyg med bränsle.

Bulkfartyg

Färja

Roro-fartyg

Isbrytare

Bogserbåt

Tankfartyg

Supply-fartyg

Containerfartyg

Bunkerfartyg

Linnéuniversitetet

Har du insett att sjöbefäl är jobbet för dig? Då börjar din karriär på sjökaptens- eller sjöingenjörsprogrammet på Sjöfartshögskolan vid Linnéuniversitetet i Kalmar. Vi har utbildat sjöbefäl sedan 1842.

Simulatorer

Sjöfartshögskolans simulatorpark är toppmodern. Några exempel på simulatorer är navigationssimulatorens och maskinrumssimulatorens. I dessa får blivande sjökaptener och sjöingenjörer många timmars övning i en mycket realistisk miljö. Simulatorer finns även för bland annat lasthantering och radiokommunikation. Simulatorerna uppgraderas kontinuerligt och håller mycket hög standard. Faktum är att det mesta av vår utrustning är densamma som finns ombord på fartygen.

Calmare Nyckel

Tänk att få köra ett fartyg redan under utbildningen. En viktig erfarenhet och en kul upplevelse på samma gång. Utbildningsfartyget Calmare Nyckel används naturligtvis för att öva navigation och på att gå till och från kaj. Hon är dock framförallt en flytande maskinhall, där man kan labba på exempelvis underhåll eller olika maskintekniska

ämnen. Från Calmare Nyckel genomförs även en del av den säkerhetsutbildning du måste genomgå innan du kan ge dig ut på din första praktik.

Praktik

I våra fyraåriga program är fartygsförlagd utbildning en viktig del. Redan första terminen får du därför mönstra på ett fartyg någonstans i världen för att prova på ditt kommande yrkesliv och för att få ombordutbildning. Praktiken är en viktig erfarenhet men också en förutsättning för att du ska få ut din behörighet som sjökaptener eller sjöingenjör. Läser du det fyraåriga sjökaptensprogrammet har du fartygsförlagd praktik vid flera tillfällen under utbildningen. Blivande sjöingenjörer på det fyraåriga programmet har flera perioder av både fartygs- och verkstadspraktik.

Välkommen hit!

www.lnu.se/sjo

Chalmers tekniska högskola

Svenska sjöbefälsutbildningar står högt i kurs på en internationell marknad. Du som väljer att utbilda dig vid Institutionen för sjöfart och marin teknik i Göteborg har goda förutsättningar att få ett arbete i en spännande bransch.

Hos oss kan du läsa till sjökaptener eller sjöingenjör, yrken för dig som är intresserad av människor, teknik och ledarskap i en global miljö. Arbetet innebär oftast att du tillbringar halva året ombord och är sedan ledig andra halvan. Med några års erfarenhet av livet till sjöss är du även attraktiv för arbeten i land, exempelvis inom hamnverksamhet, sjöfartsmyndigheter eller sjöfartsutbildning.

Sjöfart och logistikprogrammet är en bred affärsinriktad utbildning för dig som vill arbeta med sjöfart från land. Efter avslutad utbildning har du goda karriärmöjligheter på en global arbetsmarknad, som till exempel skeppsmäklare, speditör eller logistiksamordnare.

Under våra utbildningar varvas teori med praktik ute på fartyg för sjökaptener och sjöingenjörer, eller på företag för studenter vid sjöfart och logistik. Vi har ett nära samar-

bete med den lokala sjöfarts- och transportnäringen.

Institutionen har ett av Sveriges mest omfattande simulatorcentrum för utbildning och forskning inom sjöfart. Vi har ett motorlabb och en övningsplattform för livräddning, brandsläckning med mera. Våra studenter har även tillgång till Maritimans fartygsflotta där de får öva i maskinrummen ombord på fartygen.

Vi finns på dynamiska och expansiva Campus Lindholmen i centrala Göteborg. Här bedriver vi även forskning inom konstruktion och drift av fartyg, och vi kan erbjuda både mastersutbildningar och fortbildning för yrkesverksamma.

Välkommen till oss!

www.chalmers.se/smt

Henrik, 27, sjöingenjörsprogrammet

Efter sju månader i baren på en lyxkryssare insåg Henrik Eklund att båtlivet lockade mer än bartenderyrket. Han sökte sjöingenjörsprogrammet på Linnéuniversitetet och kom in.

»Jag har alltid haft ett tekniskt intresse och tyckt att det varit kul. Sen passar livsstilen mig också. Att jobba och sen vara ledig i längre perioder funkar bättre än 8–5.«

Henrik tycker att programmet är bra eftersom det skrapar på ytan inom väldigt många olika områden.

»Vi läser i princip samma sak som alla ingenjörsutbildningar tillsammans. Fast vi går inte lika djupt.«

Att ha bredden är viktigt eftersom man på sjön förväntas vara en problemlösare som kan fixa alla möjliga situationer, något som Henrik tycker att utbildningen förbereder honom bra för.

Allra bäst är ändå praktiken och att den är varvad med de teoretiska kurserna under hela utbildningen. »Det gör att man aldrig blir skol-

trött och att man får dubbel belöning. Man får vara ute på båt och samtidigt känna hur polletten trillar ner. Att man fattar hur allt hänger ihop.«

I framtiden är planen att jobba inom offshoreindustrin. Gärna på ankarhanterare eller seismikfartyg.

»Det är större besättning på sådana fartyg och det är kul att ha andra yrkeskategorier än sjöfolk ombord.«

Henriks bästa råd till blivande studenter på sjöingenjörsprogrammet är att vara ambitiös, ta skolan på allvar redan från början och att våga visa framfötterna både i skolan och på praktiken.

»Då kommer det inte att bli några problem att hitta jobb efter utbildningen.«

Caroline, 21, sjökaptensprogrammet

Önskan om ett varierat och ansvarsfullt arbete fick Caroline Beckman att söka sjökaptensprogrammet på Chalmers tekniska högskola i Göteborg. Nu är hon inne på sitt tredje år och efter avslutade studier hoppas hon få anställning på tankfartyg.

Redan när Caroline arbetade extra under gymnasietiden insåg hon att ett åtta-till-fem-jobb inte var något för henne.

»När jag berättade det för mamma sa hon att 'du kanske ska gå till sjöss som din pappa'. Pappa är sjöingenjör och maskin är kanske inte något för mig. Men det finns väldigt mycket annat man kan göra ombord och kapten lät intressant«, säger Caroline.

Utbildningen är hon mycket nöjd med.

»Den är jättebra och vi läser allt från navigation och meteorologi till ekonomi och juridik«, säger hon.

Under de fyra studieåren ingår även fem praktikperioder till sjöss. Första fartyget kom Caroline till redan efter ett halvår på skolan. Det

var en kemikalietanker som gick i Nordsjön. Sedan dess har hon även varit på en Finlandsfärja samt ytterligare en kemikalietanker.

»Praktiken är ett bra tillfälle att pröva på olika sorters sjöfart och knyta kontakter för framtida anställning«, säger hon och fortsätter.

»Under praktikperioderna får man också se vad det innebär att jobba som sjöbefäl. Det är nog mer varierat än de flesta tror.«

Efter examen tänker Caroline söka sig till tanksjöfarten. Men nästkommande praktik blir på en helt annan sorts fartyg – ett av Star Cruises kryssningsfartyg i Asien.

»Jag vill inte låsa mig vid bara en sorts sjöfart och det ska bli kul att lämna Östersjön och Nordsjön ett tag.«

Sofie, 29, sjöfart och logistik

Sofie Söderberg var säker på att hon skulle bli ekonom. Idag är hon glad att hon valde sjöfart och logistik istället.

»**Jag är så glad** att jag inte blir ekonom. Sjöfarten är en global marknad och jag vill utomlands«, säger hon.

Hon har tidigare arbetat med logistik, som innesäljare och ekonomi-assistent, och har varit ansvarig för lagermöten på sin arbetsplats. Det kändes naturligt att välja sjöfart och logistik som innehåller mycket ekonomi och juridik. Sofie är mycket nöjd med skolan, utbildningen och kurserna.

»Vår klass är underbar. Vi hjälper varandra och det finns ingen konkurrens. Att det fungerar så bra med klassen gör att allt det andra, kurserna och studentlivet, blir bra.«

Till våren ska de göra företagsförlagd utbildning eller praktik.

»Det är bra att vi får möjlighet att komma ut. En del kanske har en fix

idé om vad de vill jobba med, men nu får vi möjlighet att prova på och lite inblick i hur det fungerar.«

Själv har hon siktat in sig på oljebranschen, att jobba som befektare eller bunkerinköpare. Men hon säger att hon inte vill stänga några dörrar, marknaden är väldigt öppen och det finns många möjligheter efter utbildningen.

»Vi har en nära kontakt med näringslivet, så det verkar inte vara några problem att få jobb, som det ser ut nu.«

Sofie vill verkligen rekommendera sin utbildning till andra. För den som väljer sjöfart och logistik är hennes råd att läsa på ordentligt innan kurserna så man hänger med och att våga fråga lärarna.

»Gå in med ett öppet sinne. Lås dig inte vid sjöfart, det kanske är lika roligt på ett åkeri.«

Vad är det bästa med att jobba i sjöfarten?

Lotta, sektionschef Transportstyrelsen
»Spännande, omväxlande och lärorikt«

Lennart, motorman
»Kamratskapen, livsstilen och ledigheten«

Mårten, teknisk chef
»Rikt kamratskap, anpassning till olika kulturer och längre ledigheter«

Tobias, 2:e fartygsingenjör
»Nära samarbete med arbetskamraterna och att lära sig nya saker hela tiden«

Anders, 2:e styrman
»Samarbetet ombord, att lära känna olika kulturer och sammanhängande ledigheter«

Olle, befälhavare
»God kamratskap, bra lön och längre ledigheter«

Britta, HR-chef
»Spännande och händelserik bransch«

Peter, sjösäkerhetschef
»Älskar mitt jobb för att det är omväxlande inom en bransch som är professionell och inspirerande«

Martin, kocksteward
»Gemenskapen och att omväxlande arbeta och vara ledig i perioder«

Janne, befäl inom ombordservice
»Fin kamratskap, livsstilen och gästkontakter«

Dariusz, matros
»Se världen och bra lön«

Ingela, skeppsmäklare
»Internationella kontakter, omväxlande samt utvecklande och roligt!«

Övriga yrken inom sjöfarten

Förutom arbete ombord på fartyg finns det flera funktioner som är både utmanande och intressanta.

Rederikontor

TEKNIK: Den tekniska avdelningen ansvarar för utrustningen och maskinerna på fartyget. Avdelningen bemannas oftast av inspektörer, inköpare och logistik.

SÄKERHET: Säkerhetsavdelningen ansvarar för regler och förordningar samt säkerhetsmanualer. Inom vissa segment har de också ett ansvar mot kunden och de olika säkerhetskrav som kunden ställer.

PERSONAL: HR-avdelningen har ett tydligt ansvar för rekrytering av personal till både sjö- och landbaserade tjänster. En stor del av arbetsuppgifterna är att hålla registren över de sjöanställdas certifikat uppdaterade, sköta kursbokningar samt avlösningar för de ombordställda.

EKONOMI: Ekonomiavdelningen arbetar med bokföring, budget och löner.

Mäkleri

Ett mäkleri eller befraktningskontor arbetar med försäljning av transporter och kontrakt.

Försäkringsbolag

Det finns flera försäkringsbolag som har specialiserat sig på sjöfart.

Myndigheter

Det finns flera myndigheter som arbetar inom sjöfarten; Transportstyrelsen, Kustbevakningen, Marinen och Tullen.

Hamnar

Inom hamnarna finns likvärdiga uppgifter som på ett rederikontor, dock utförs även stuveriarbete i hamnarna.

Underleverantörer

Företag som tillverkar och levererar utrustning till fartygen, t.ex. navigations-, last- och säkerhetsutrustning, proviant, färg, miljöprodukter m.m.

Fartygsförlagd utbildning

Sjöfartens Utbildnings Institut (SUI) huvudsakliga uppdrag är att fördela ombordförlagda praktikplatser till sjökaptens- och sjöingenjörstudenter och en viss del även till elever på sjömansskolorna.

SUI fyller olika funktioner beroende på vem du är, vilken information du letar efter eller vilken av våra tjänster du använder. SUI's ambition är att förmedla övergripande information till sjöfartsstudenter

och rederier samt bidra med en effektiv praktikplatsplanering, göra planeringen tillgänglig och hanteringen enkel för dig som användare.
www.sjofart.org

SARF

SJÖFARTENS ARBETSGIVAREFÖRBUND

CHALMERS

Linnéuniversitetet

Projektledning: Sjöfartens Arbetsgivareförbund

Produktion: Breakwater Publishing

Tryck: Gullers Trading AB, 2014

SARF

SJÖFARTENS ARBETSGIVAREFÖRBUND

Sjöfartens Arbetsgivareförbund

Box 404, 401 26 Göteborg

Besöksadress Södra Hamngatan 53

031-62 94 00

info@transportgruppen.se

www.transportgruppen.se

www.satsapåsjöfart.se